

Evaluatie armoede- en Schuldenbeleid

Gemeente Etten-Leur

De raad luistert
30 September 2024

Coen Nuijten, Rekenkamer West-Brabant
Bert van Putten, Directeur KWIZ

Programma vanavond

1. Schets van het proces van A tot Z
2. Toelichting op de hoofdlijnen van het rapport
3. Ruimte voor vragen en gesprek

Korte schets van het proces

1. Brede verkenning op de keuze van het onderwerp
2. Brede verkenning op de onderzoeksvragen
3. 21 vragen geformuleerd in de onderzoeksopzet
4. Selectie bureaus en opdrachtverstrekking KWIZ
5. Startbijeenkomst met brede groep betrokkenen
6. Uitvoering onderzoek door KWIZ
7. Hoor en wederhoor
8. Bestuurlijke reactie college
9. Eindrapport

2
0
2
3

2
0
2
4

Bijzonderheden

1. Soortgelijk onderzoek in Bergen op Zoom.
2. Enquête bij de klantgroepen
3. Rapport met bestuurlijk deel; verdieping in bevindingendeel

Bestuurlijke reactie

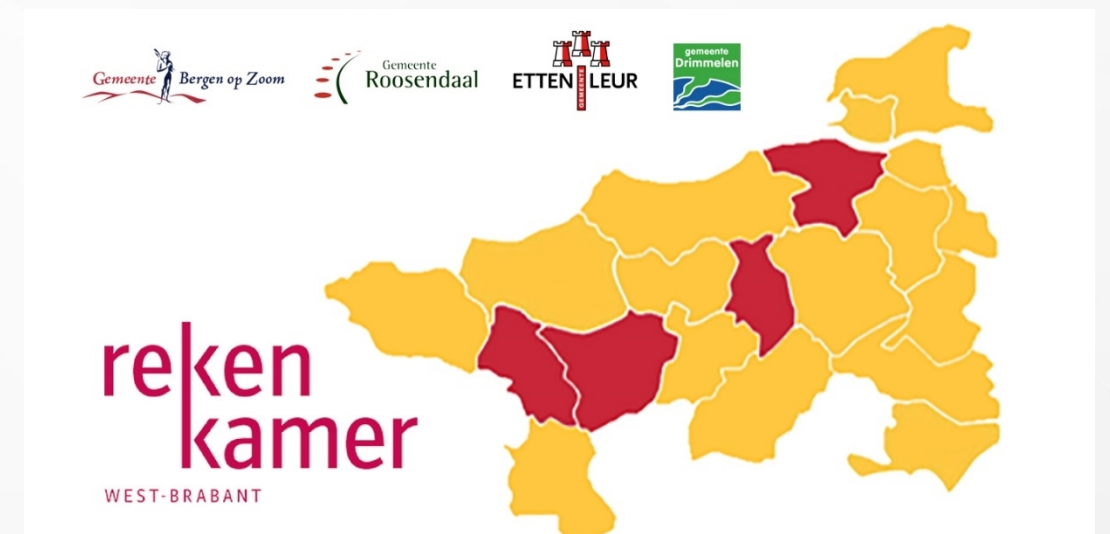
1. Herkenning op de meeste punten
2. Steun voor aanbevelingen
3. Veel loopt en is al opgepakt

Woord van dank

1. Aan alle leden van de gemeenteraad, seniorenconvent en raadswerkgroep sociaal domein
2. De portefeuillehouder
3. Het college voor de bestuurlijke reactie
4. De ambtenaren, die in het hele proces constructief hebben meegewerkt.
5. De samenwerkingspartners voor hun input
6. De cliënten die de moeite hebben genomen de enquêtes in te vullen.

Het onderzoek en de resultaten

PROCES

Viertal fasen

1. Deskresearch
2. Interviews ter toetsing en verdieping
 - Beleidsadviseurs
 - Gemeenteraad
 - Wethouder
 - Werkplein Hart van West-Brabant
 - Kredietbank
 - Surplus
3. Input van ketenpartners (gesprekken)
4. Enquête onder de doelgroep (armoedebeleid & SHV)

DOELSTELLINGEN ONDERZOEK

Twee centrale onderzoeksvragen

- A. Biedt het huidige beleid ten aanzien van zowel de schuldhulpverlening als het armoede-/minimabeleid **voldoende kader** voor een doelmatige en doeltreffende aanpak van genoemde problemen en heeft de uitvoering van daaruit resulterend beleid tot op heden daadwerkelijk **geleid tot de gestelde doelen**?
- B. Zijn de schuldhulpverlening- en het armoedebeleid **adequaat georganiseerd** en worden de taken door de belangrijkste uitvoeringspartners **doelmatig en doeltreffend uitgevoerd**?

WERKWIJZE

Normenkader

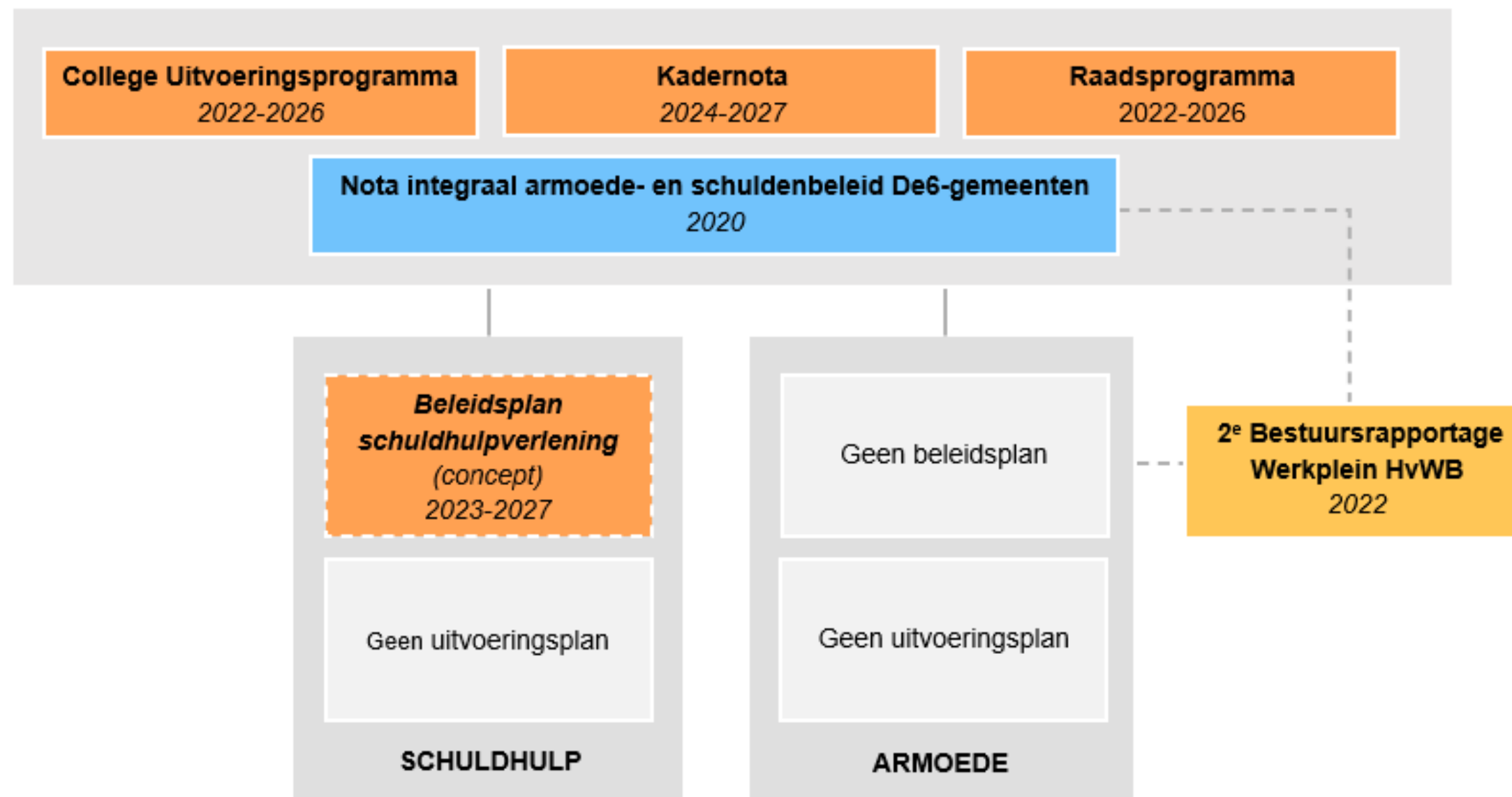
- Onderzoeksvragen zijn vertaald naar normen
- Normen zijn vervolgens 'getoetst'
- Weergave in **nota van bevindingen**
- Daaruit voortvloeiend: conclusies en aanbevelingen

Focus op zes onderzoeksthema's

1. Gemeentelijk beleid (armoede & SHV)
2. Monitoring, evaluatie en resultaten *beleid*
3. Monitoring, evaluatie en resultaten *doelgroepen*
4. Uitvoering: ervaringen van klantgroep en samenwerkingspartners
5. Organisatie, uitvoering en samenwerking in SHV
6. Rol van de gemeenteraad

1. GEMEENTELIJK BELEID

Bevindingen/ conclusies beleid armoede en schulden

- De6-gemeenten met 4 speerpunten, wel ruimte voor eigen beleid, maar Etten-Leur heeft geen eigen plan
- Per speerpunt actiepunten
- Actiepunten bevat geen gewenste effecten/outcomes
- Gemeente werkt aan nieuw plan schuldhulpverlening
- Werkplein heeft De6 plan vertaald naar 5 doelstellingen, waarvan er 2 betrekking hebben op armoede en schulden.

Aanbevelingen

- Ontwikkel eigen gemeentelijke toetsbare en navolgbare doelstellingen met outcome/ effectgerichte en output/resultaatgerichte indicatoren en koppel dit aan uitvoeringsplannen
- Evaluer de uitvoeringsplannen
- Onderzoek of het mogelijk is te gaan werken met een dashboard armoede en schulden

2. MONITORING, EVALUATIE EN RESULTATEN BELEID

Bevindingen/ conclusies

Met de huidige werkwijze is geen zicht op het behalen van doelstellingen met de ingezette middelen

- Het Werkplein brengt het effect op de doelstellingen niet in kaart.
- De gemeente verantwoordt niet op de doelstellingen uit het beleidskader vanuit de “Nota Integraal Armoede en Schuldenbeleid”.
- Ketenpartners rapporteren met jaarverslagen
- Geen afspraken met Werkplein over verantwoording i.r.l.t. doelen

Aanbevelingen

- Maak met de ketenpartners afspraken over hoe zij hun werkzaamheden optimaal kunnen inrichten zodat zij zichtbaar bijdragen aan de doelstellingen van de gemeente.

3. MONITORING, EVALUATIE EN RESULTATEN

DOELGROEPEN

Bevindingen/ conclusies

- Actieve rol voor de gemeente in beleid omtrent regelingen
- Gemeente heeft geen actueel zicht op de situatie van armoede- en schuldenproblematiek
- Gemeente heeft wel zicht op de financieel-economische positie van inwoners
- Relatief ruimhartig armoedebeleid en geen dubbelingen in het ondersteuningsaanbod, Etten-Leur neemt vaak het voortouw in de regio
- Bereik van de regelingen is gemiddeld
- De aanvraagprocedures worden als complex ervaren: het Werkplein en de gemeente werken aan verbetering

Aanbevelingen

- Ontwerp voor kerngegevens een systematiek voor periodieke evaluatie en begin met een nulmeting. Denk aan het eerder genoemde dashboard!
- Stel periodiek een inkomenseffectrapportage op rond de armoedeval om het in de financiële situatie van inwoners te monitoren.
- Ga verder met het eenvoudiger maken van de aanvraagprocedure.

3. MONITORING, EVALUATIE EN RESULTATEN

Voorbeeld monitoring kwantitatief

Armoede:

- Ontwikkeling doelgroepen in beleid (aantal kinderen in armoede, huishoudens, wijken)
- Bereik van regelingen: doelstellingen over gewenst bereik van regelingen
- Beleid rond armoedeval: specifiek monitoren voor bepaalde doelgroepen

Schuldhelpverlening:

- Ontwikkeling aantal financiële vragen loket, aantal aanmeldingen, meldingen vroegsignalering
- Succespercentages (sluit aan bij landelijke definitie)
- Wacht- en doorlooptijden

3. MONITORING, EVALUATIE EN RESULTATEN

Voorbeeld monitoring kwalitatief

Armoede:

- Meten beleving armoede onder de doelgroep:
 - rondkomen
 - toegankelijkheid
- Jaarverslagen en signaleringen ketenpartners en ervaringsdeskundigen

Schuldhelpverlening:

- Meten beleving onder de doelgroep via enquête of gesprekken
- Jaarverslagen en signaleringen ketenpartners en ervaringsdeskundigen

4. UITVOERING: ERVARINGEN KLANTGROEP EN SAMENWERKINGSPARTNERS

**Behoeftepeiling
minima & SHV**

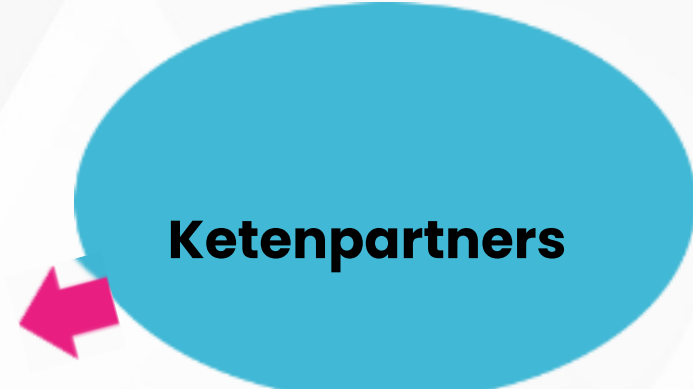
Bevindingen/ conclusies

- Aanbod regelingen sluit aan bij wensen inwoners en regelingen zijn goed bekend
- Informatievoorziening kan beter: nu versnipperd
- Dienstverlening SHV is adequaat: goede samenwerking & inwoners tevreden over dienstverlening
- Armoedebeleid is robuust: duidelijk beleidskader en flexibiliteit gemeente en Werkplein. Besluitvorming duurt wel relatief lang.
- Betrokken organisaties zijn tevreden over de samenwerking in het werkveld

Aanbevelingen

- Maak een communicatieplan met als doel de informatievoorziening te verbeteren.
- Maak afspraken met het Werkplein en de andere gemeenten over de besluitvormingsprocedure
- Maak afspraken met het Werkplein met betrekking tot het frequent houden van klanttevredenheidsonderzoeken.

Ketenpartners

5. ORGANISATIE, UITVOERING EN SAMENWERKING

SCHULDHULPVERLENING

Bevindingen/ conclusies

- Taakverdeling in de uitvoering van SHV & vroegsignalering zijn duidelijk
- SHV verloopt adequaat en met goede resultaten
- Onderlinge samenwerking verloopt goed
- Verbeterpunten:
 - Kwetsbaarheid bezetting SHV gemeente
 - Nazorg ontbreekt als dienst

Aanbevelingen

- Kijk kritisch naar de beschikbare capaciteit bij de uitvoering van de taken rond schuldhulpverlening en vroegsignalering en maak deze minder kwetsbaar.
- Onderzoek of aansluiting door de gemeente bij de brancheorganisatie NVVK gewenst is.
- Formuleer beleid voor recidive.

Verschillen Etten-Leur en Bergen op Zoom

Beleid

- De 6 gemeenten gezamenlijk armoede en schuldenbeleid, geen eigen beleid
- gemeente Bergen op Zoom alleen schuldhelpverleningsbeleid, geen armoedebeleid
- Beleidsontwikkeling Etten-Leur meer stabiel

Uitvoering

- Schuldhelpverlening wordt uitgevoerd door gemeente Etten-Leur zelf, in Bergen op Zoom door de ISD

6. ROL VAN DE GEMEENTERAAD

Bevindingen/ conclusies

- Actieve rol voor de gemeenteraad op dit thema
- Informatievoorziening via reguliere planning en controlcyclus
 - Informatie sluit niet aan bij doelstellingen (beleidsnota)
 - Geen sprake van controlerende rol in voortgang armoede- en schuldenbeleid

Aanbevelingen

- Ga als gemeenteraad samen met college, samenwerkingspartners, inwoners en ambtelijke organisatie aan de slag met de bij de verdere doorontwikkeling van deze belangrijke beleidsthema's.

Gesprek en nadere vragen

